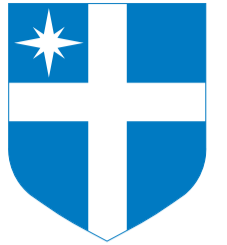

Intervjuu tänavuse riikliku haridustöötaja elutööpreemia laureaadi akadeemik Olav Aarnaga •
Algab mälumängusarja Ajuragin 51. hooaeg • Liikuma Kutsuv Kool - meie valla koolide kogemused

HARKU VALLA TEATAJA

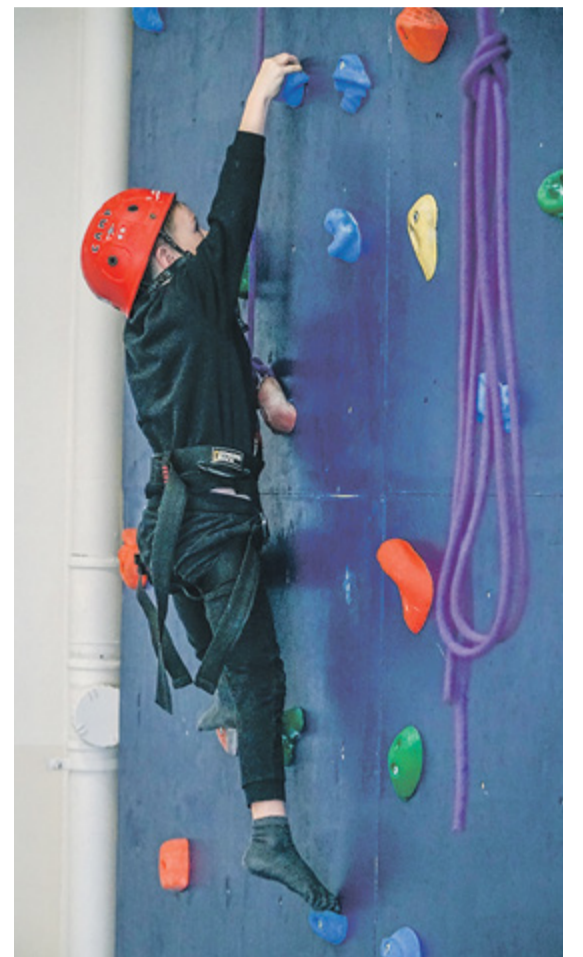

Trükiarv 7700

NELJAPÄEV, 24. OKTOOBER 2024

www.harku.ee

Spordipäev pakkus tegevust kogu perele

Tabasalu spordikompleksis toimunud tervise- ja perespordipäeval 13. oktoobril sai proovida mitut trenni ja lasta teha tervisemõõtmisi. Avatud oli pallisaal, kus sai mängida võrk-, korv-, käsi- ja sulgpalli ning proovida kaljuronimist, mis pakkus suurt huvi lastele. Sulgpallisalis toimusid rühmatreeningud ja võis kuulata terviseloenguid. Räägiti nii tervislikust elustiilist ja toitumisest kui ka vaimse tervise hoidmisest. Squash'isalis sai proovida mängida lauatennist. Nii lapsi kui ka täiskasvanuid kogunes ujumistundidesse ja veetreeningutele. Kes soovis, sai tutvust teha Vinyasa joogaga. Päev pakkus mitmekülgset tegevust kogu perele. Fotod: Kristo Merilain

HARKU VALLA ETTEVÕTJATE PÄEV

HARKU VALD

14. november kell 16-19

Tabasalu Muusika- ja
Kunstikoolis (Kooli I)

PEAESINEJA:
INDREK NEIVELT

Koolitus:
Kuidas AI aitab ettevõttes käivet
suurendada? - Meelis Tomson

Ettevõtjate paneel:
Harku valla ettevõtjate edulood

Õhtusöök ja networking

Kohtade arv piiratud, registreeri: bit.ly/harkuettevotjad

TASUTA!

Veel saab esitada ideid Harku valla kaasavasse eelarvesse 2025

Harku vallavalitsus ootab 31. oktoobrini vallaelanike ettepanekuid kuni 50 000 eurot maksva projekti elluviimiseks.

Pakutud objekt peab vallaelarve mõistes liigituma investeerimistegevuseks, asuma Harku valla avalikus ruumis ja olema kõigile kättesaadav.

Kaasava eelarve toel rajatud objekt ei tohi tekitada ebamõistlikke kulusid valla järgnevat aastat eelarvetele.

Ettepanekuid, millele tuleb lisada esialgne ideekavand ja hinnapakumuse, saavad esitada elanikud, kelle elukoht asub rahvastikuregistri andmetel Harku vallas.

Seejärel hindab esitatud ettepanekuid vallavalitsuse moodustatud komisjon, kes valib välja kuni kümme ettepanekut.

Neist omakorda valitakse rahvahääletusega välja üks, mida hakatakse kaasava eelarve raames realiseerima.

Kaasava eelarve võiduude peaks realiseerima järgmise eelarveaasta (2025) jooksul. / HVT

Vallavalitsus kinnitas 2024. aasta jõulutoetuste määrad

22. oktoobril kehtestas Harku vallavalitsus jõulutoetuste määrad 2024. aastaks.

2024. aastal 70-aastaseks saavale ja vanemale pensionäri- rale on jõulutoetuse suurus 35 eurot, 3- ja enamalapselisele perele 50 eurot pere kohta, üksikvanemaga perele 35 eurot pere kohta, eestkoste- ja kasuperle 40 eurot pere kohta ja puudega last (lapsi) kasvatavale perele 45 eurot pere kohta. Jõulutoetuse taotluste esitamise täpsem kord avaldatakse 7. novembri Harku Valla Teatajas ja valla kodulehel. / Tiia Spitsõn, sotsiaali- ja tervishoiuosakonna juhataja

Harjumaa aasta tegija 2024 ootab kandidaate!

Konkurss Harjumaa aasta tegija ootab ettepanekuid inimestest, ühendustest, asutustest ja ettevõtetest, kes on 2024. aastal silma paistnud tähelepanuväärse panusega maakonna arengusse. Kandidaate saab esitada 31. oktoobrini.

Tublimaid tegijaid saab tunnustamiseks esitada üksikisikuna, sõprus- või kogukonnaga, omavalitsuse või ühenduse poolt üheteistkümnese kategoorias:

- aasta sädeinimene,
- aasta vabaihendus,
- aasta panustaja,
- aasta tegu,
- aasta tervisetegu,
- aasta tervisetegija,
- aasta turvalisusesse panustav organisatsioon,
- aasta turvalisuse tegija,
- parim LEADER koostööprojekt,
- parim LEADER ettevõtlusprojekt,
- parim LEADER elukeskkonna projekt.

Kandidaate saab esitada 31. oktoobrini Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse veebilehel <https://www.heak.ee/harjumaa-aasta-tegija/>.

Tunnustused antakse üle 21. novembril Laitse RallyPargis, Saue vallas. Tunnustusüritusel antakse välja ka aasta küla ja "Eesti kaunis kodu" konkursi preemiad.

Lisainfo: Külli Vollmer (tel 511 4027, e-post kylli@heak.ee). / HVT

Maamaksu toetuse taotlemisest

Maamaksu toetust saab taotleda maamaksu tasumise järel kuni 5. detsembrini. Toetust antakse neile, kelle elukoht oli 31. detsembri 2023 seisuga Harku vallas ja kellele kuulub vallas elamumaa või maatulundusmaa, millel on elamumaa kõlvik. Taotleda saab valla kodulehe iseteeninduskeskuse kaudu või paberil Harku vallamajas (Kallaste 12, Tabasalu). Taotlusega koos tuleb esitada kõigi taotlejale kuuluvate kinnistute maamaksuteated ja nende tasumist tõendavad dokumendid. Info: Leigi Onga, tel 5836 6637, e-post Leigi.Onga@harku.ee. / HVT

VALLAMAJA (KALLASTE 12, TABASALU) ON AVATUD:
Esmaspäev ja neljapäev 8-18, teisipäev ja kolmapäev 8-16 ning reede 8-14.30

AMETNIKE VASTUVÕTUAJAD:

Ametnike vastuvõtt toimub eelregistreerimisega teenistujate telefoni ja e-kirja teel. **Esmaspäev 14-18 ja neljapäev 9-12.30**

Räägi kaasa kaevandamiseks sobilike alade asjus

Regionaalministeeriumi korraldatud Harku valla elanike kaasamiskoosolekud potentsiaalsete kaevandamiseks sobilike riigi huviga alade kohta toimuvad 11. novembril kl 18 Tabasalu kooli algklasside majas ja 14. novembril kl 18 Väana-Jõesuu koolis.

Regionaal- ja põllumajandusministeerium kutsus oktoobris ja novembris Harjumaa elanikke ja kõiki huvilisi tutvuma Harju maakonna maavarade teemaplaneeringu koostamise käigus selgunud esmaste potentsiaalsete kaevandamiseks sobilike riigi huviga aladega ja nende asjus kaasa rääkima.

Teemaplaneeringu eesmärk on koostöö kohalike omavalitsuste ja kogukondadega kaardistada ja kokku leppida alad ehitusmaavarade uurimiseks ja kaevandamiseks, et panustada varustuskindluse tagamise aastani 2050 ja määrata alade prioriteetsus. Samuti seatakse planeeringuga tingimused kaevandamisega seotud tegevuse negatiivse mõju leevendamiseks ja karjäärade korrastamiseks.

Harju maakonna maavarade teemaplaneering on eskiislahenduse koostamise etapis. Praeguseks on planeeringu koostamise meetodikast lähtudes leitud esimesed potentsiaalsed ehitusmaavarade kaevandamiseks sobilikud riigi huviga alad. Välja on jäetud alad, kus seadustest ja kehtivast planeeringust tulenevad piirangud välistavad kaevandamise. Seda infot on kõrvutatud olemasoleva geoloogilise informatsiooniga. Leitud alasid on rohkem, kui on tarvis planeeringu eluea jooksul varustuskindluse tagamiseks. Seetõttu on oluline leitud alad

prioriseerida, et leida kõigi poolte huvidega arvestav lahendus.

Planeeringu kaardirakendus koos esialgsete potentsiaalselt kaevandamiseks sobilike riigi huviga aladega on avaldatud veebilehel harjumaavarad.ee.

Küsimustele vastab Harju maakonna maavarade teemaplaneeringu projektijuht Agnes Lihtsa (tel 5819 0538, e-post: agnes.lihtsa@agri.ee).

KAASAMISKOOSOLEKUD HARJUMAAL

28.10 kl 17 veebis, millega saab liituda veebilehel harjumaavarad.ee

29.10 kl 18 Kiiu mõisas Kuusalu vallas

30.10 kl 18 Kehra rahvamajas Anija vallas

31.10 kl 18.30 Hiiu mõisas Saue vallas

11.11 kl 18 Tabasalu kooli algklasside majas

13.11 kl 18 Kostivere kultuurimõisas Jõe- lähtme vallas

14.11 kl 18 Väana-Jõesuu koolis

18.11 kl 18 Padise rahvamajas Lääne-Harju vallas

21.11 kl 18 Rae kultuurikeskuses Rae vallas

25.11 kl 17 veebis, millega saab liituda veebilehel harjumaavarad.ee.

Kaasamiskoosolekutel selgitatakse planeeringu koostamise meetodikat, ehitusmaavarade vajadust planeeringu eluea jooksul ja sellest lähtudes riigi huviga kaevandamiseks sobilike alade planeerimise vajadust Harju maakonnas.

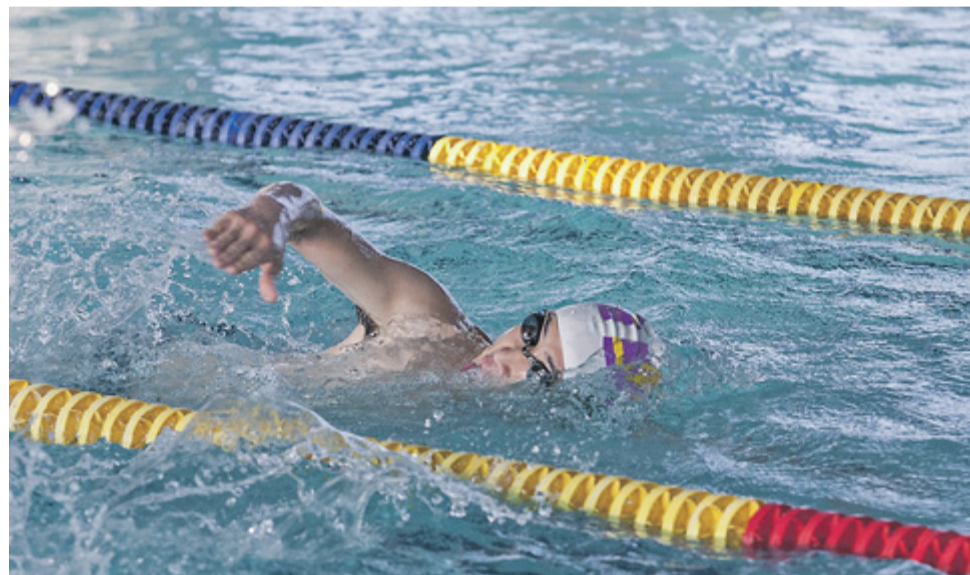
Kinnistuomanikke, kelle kinnistu jääb esialgsete potentsiaalselt kaevandamiseks sobilike riigi huviga aladele või nende mõjualasse, teavitatakse kaasamisürituste toimumisest personaalselt riigiportaali kaudu. / HVT

Sporditegevuse toetust järgmiseks aastaks saab vallalt taotleda 1. novembrini

Taotlusi sporditegevuse toetamiseks 2025. aastal saab vallale esitada kuni 1. novembrini. Võimalik on taotleda tegevustoetust, esindusmeeskonna toetust ja meisterharrastaja toetust.

Tegevustoetust võib taotleda spordiorganisatsioon ja -klubi, mille põhitegevus on organiseeritud huvitegevuse korraldamine 7-19-aastastele üldhariduskoolis või kutse-õppe tasemeõppes õppivatele harrastajatele kuni keskhariduse omandamiseni. Eeldus on, et harrastaja ja vähemalt ühe tema vanema elukoht on Eesti rahvastikuregistri andmetel Harku vallas. Tegevustoetust makstakse spordiklubile 24 eurot harrastaja kohta kuus.

Esindusvõistkonna toetust võib taotleda spordiorganisatsioon ja -klubi, mis on registreeritud ja tegutseb Harku vallas ja sisaldab Harku valla või valla asula nime ning mille sportmänguvõistkond osaleb täiskasvanute Eesti meistriliigas või esiliigas. Klubil võib esindusvõistkondi olla mitmel alal ja ühel klubil võib olla esindusvõistkond nii meeste kui ka naiste arvestuses. Esindusvõistkonna toetuse määr sõltub osaletava liiga tasemest, selles osalevate

võistkondade arvust ja taotlusele eelnenud hooaja tulemusest.

Meisterharrastaja toetust võib taotleda spordiorganisatsioon ja -klubi, mille nimekirjas on kuni 26-aastane individuaalalal tegutsev harrastaja, kes on toetuse taotlusele eelnenud hooajal või õppeaastal saavutanud üleriigilisel meistrivõistlusel koha esikolmikus või rahvusvahelisel meistrivõistlusel koha esikümnes.

Meisterharrastaja toetuse määr sõltub võistluse tasemest, võistlejate arvust ja meisterharrastaja saavutatud kohast.

Vormikohase taotluse saab Harku vallavalitsusele esitada SPOKU elektroonilises keskkonnas. Taotlused 2025. aasta sporditegevuse toetustele tuleb esitada hiljemalt 1. novembriks 2024.

Täpsem info <https://www.harku.ee/ksn/sport>. / HVT

Akadeemik Olav Aarna: üks kord kindla põhja peale ehitada on tükk maad odavam, kui igal aastal mitu korda auke lappida

Tänavu pälvis riikliku haridustöötaja elutööpreemia akadeemik Olav Aarna. Ta on olnud Harku valla elanik 24 aastat. Millega ta iga päev tegeleb, millise pilguga vaatab Eesti haridust, tehisintellekti ja Harku valda?

Palju õnne kõrge tunnustuse puhul! Haridustöötaja elutööpreemiat silmas pidades, mida te ise oma kõige suuremaks saavutuseks peate?

Kui ausalt ütlen, ei oska ühte asja esile tuua. Elutööpreemia ükskõik mis valdkonnas on niisugune tunnustus, mille puhul ei olegi võimalik ühe kindla asja peale näpuga näidata, mille eest ma selle sain. See on paljude asjade eest kogumis ja mul on väga hea meel, et seda kogumit on osanud teised inimesed kokku panna ja tunnustada.

Aga ikkagi?

Minu elutöö on seotud kolme asutusega – Tallinna tehnikaülikooli, Estonian Business Schooli ja Kutsekojaga. Kuni eelmise sajandi lõpuni oli selleks eranditult TTÜ. Aga see sajand on kirjum olnud, mitmed tegevused on paralleelselt käinud: EBS riigikoguga samal ajal ja viimased 16 aastat Kutsekojaga ja EBS.

Alates 2010. aastast on oluline osa minu tegemistest olnud ka seotud haridusvaldkonnas rahvusvahelise eksperdina eri projektides, nii Kutsekojaga ja EBS-i kui ka individuaalse rahvusvahelise eksperdina.

Väga oluliseks pean ka panustamist Eesti pikaajalise haridusstrateegia väljatöötamisse Haridusfoorumis asutajaliikmena, paljude hariduse valdkonna seaduseelnõude koostamise töörühmade liikmena, riigikogu kultuurikomisjoni esimehena.

Olite hiljaaegu lirimaal ja tulite äsja Kirgiisist. Millega te praegu täpselt tegelete?

Lirimaa-sõit oli seotud projektiga, mille sihtriik on tegelikult Ukraina – Ukraina ülikoolides VÕTA (varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamine) rakendamine. See on nende jaoks suhteliselt võõras asi. Kõige raskemal võtavad VÕTA-t vastu need, kes seda rakendama peavad ehk õpetajad ja õppejõud, sest nad on harjunud teistmoodi mõtlema. Nad on harjunud õpetaja ja õppeasutuse vaatepunktist asju vaatama, aga VÕTA keskpunkt on elukestvalt õppiv inimene ning asju tuleb korraldada tema vaatepunktist ja luua talle sobivaid õppimisvõimalusi.

Kesk-Aasias on käsil viieaastane projekt, selle fookus on mõnes mõttes laiem ehk kutse kvalifikatsiooni süsteemi ja kvalifikatsiooniraamistike väljaarendamine ja rakendamine nendes viies riigis.

Näib, et olete kogu aeg lennus.

See on natuke vildak mulje, aga see sügis on kuidagi jah kujunenud selliseks, et elu umbes nii nagu väikese riigi välisministril. Pärast seda nii ei ole, aga praegu on lihtsalt asjaolude kokkusattumus.

Akadeemik Olav Aarna: "Õpime eelkõige sellepärast, et elus hakkama saada." Foto: Merike Pinn

Teete seda tööd väga hea meelega?

Raske on vastu tahtmist panna pensionäri midagi tegema! Olen teadlikult ennast teiselt sidunud ja juba hulk aega tagasi võtnud põhimõtteks, et elamine mõõdukas füüsilises ja vaimses stressis on parim viis Alzheimeri tõbe edasi lükata. Tundub, et seni on õnnestunud.

Millise pilguga te praegust riiklikku hariduspoliitikat vaatate, kus ka haridust on tabanud kärpekirves?

Ma saan aru, et pikka aega üle jõu elada ei ole võimalik. Oleme praegu selles eluetapis, et peame kärpimise üle elama ja võimalikult sujuvalt sellest läbi tulema.

Aga näete te kohti, et vähema rahaga tulemusi ja taset hoida, et haridus ei kannataks?

Ühte niisugust kohta öelda, et siin elate ilmselgelt üle jõu, on raske esile tuua. Loomulikult võime tagantjärele öelda, et oleks võinud ju tagasihoidlikumalt ehitada, aga see on tagantjärele tarkus. Kui paljud saavad õppida uutes koolimajades ja nende vahenditega, mis Euroopa Liidu maksumaksja raha eest soetatud on, siis pikas perspektiivis on see minu hinnangul kasulik investering olnud. Oleme siis natuke tagasihoidlikumad järgmiste sammude planeerimisel, aga nendes asjades koonerdamine ei ole kokkuhoid. Koonerdades ehitatud jäämegi jupphaaval parandama, selle asemel et üks kord korralikult teha. Ilmekalt näeme seda oma teede pealt: üks kord kindla põhja peale ehitada on tükk maad odavam, kui igal aastal mitu korda auke lappida. Metafoorselt on see üsna hästi üle kantav teistesse eluvaldkondadesse.

Õpetajate palkade ja karjäärimudeli ümber on arutatud pikalt, aga ega kindlustunnet ei ole.

No ei saagi olla, sest raha ei tule seina seest pangaautomaadist. Selleks on raha tarvis ja siis peab kuskilt mõne teise koha peal kokku tõmbama, aga ainult ühele lõigule keskendudes kaugele ei sõida. Sa pead oskama

näha, kuidas see, millega sina tegeled, suurde pilti asetub ja kui väiksemas piirkonnas midagi muudad, kuidas see ülejäänud pildis kajastuma hakkab.

Kergitasin kulmu, kui lugesin just ühe Tallinna abilinnapea mõtteavaldust. Tema arusaam, mida hariduskorralduses muuta, oli see, et üheksa aastat põhikooli on liiga palju, teemaks kaheksa, sest siis saavad noored inimesed varem tööturule. Mulle ei meeldi hariduspoliitikat rääkides see jutt, et inimene õpibki eluaeg – selleks et tööturul paremini hakkama saada. Minu ettekujutus on, et õpime eelkõige sellepärast, et elus hakkama saada, mille üks osa on tööturul hakkama saamine. Seda liivakella ei tohi valepidi püsti panna. Arvan, et ma ei ole ainuke, kes selle koha peal kulmu kortsutab, kui õppimist käsitletakse ainult vahendina tööturul toimetulekuks, aga paraku on see väga levinud mõtteviis.

Põhikooli aja lühendamise ja selle käigus mingisuguste ametitega sidumine tundus abilinnapea jaoks ideaal, aga Lääne-Euroopa, eelkõige kontinentaal-Euroopa on sellest hoopis eemale nihkunud. 1990-ndate alguses, kui meiegi oma suuremaid haridusreformi alustasime, pidi näiteks Saksa haridussüsteemis õpilane, õigupoolest tema vanemad juba pärast neljandat klassi otsustama kutsehariduse või akadeemilise hariduse valiku. Nüüdseks on seda lävendit tõstetud neljanda klassi pealt üheksanda klassi peale. Ma lükkaks sedasorti valikute tegemise võimalikult kaugemale, et inimene ei peaks väga selgeid valikuid nii noorelt tegema. Sageli on need siis ju hoopis vanemate või vanavanemate valikud, mitte õppija enda teadlikud valikud ja tulemus on suur hulk õnnetuid inimesi, kes peavad mitu korda oma valiku ümber tegema. Samas me ei peaks 12-aastast üldhariduse tsükli jätma endist viisi väga akadeemiliseks. See eelkõige üldhariva sisuga kooliskäimine peaks rohkem avardama noore maailmapilti, kaasa arvatud tööelu ja selle tähendus. Sellega ei pea aga tingimata kaasnema peaaegu et saatuslike valikute tegemine.

Eesmärgiks on eelkõige tervikliku ja sügavama maailmapildi loomine, mis võimaldab teha teadlikumaid valikuid.

Õppimine on eelduste loomine selleks, et olukordades, kuhu me elu jooksul satume või mida ise loome, tulemuslikult toime tulla.

Teil on muljet avaldav juhtimiskogemus. Mis on olnud teie nipp, kuidas õppejõude hoida ning kuidas õpetajaid koolis hoida?

Ei tea ühtegi erilist nippi, aga ainukene soovitus on, et tuleb inimestega rääkida, ausalt rääkida.

Kuidas te AI-sse suhtute? Kas tehiskõhnik on inimkonnale eksistentsiaalne oht?

Normaalselt. Ma ei oska selles mingit maailmalõpu alget näha. Küsimusele, kas kunagi kunstmõistus saab inimõistusega võrdväärses või ületab seda, vastati pikka aega, et seda ei sünni kunagi, sest tehisaaju taustaks on inimese loodud programmid ja inimene ei loo niisugust programmi, mis võimaldaks tehisaajul inimesest targemaks saada. Kui ma vaatan, mis toimub praegu suurte keelemudelitega, siis areng on läinud nii, et see programm ei tee või ei ütle seda, mida inimese loodud tehismõistus peab tegema, vaid on sellest sammu mitte kõrgemale, vaid kõrvale astunud. Seetõttu argument, et inimene ei tee programmi, mis võimaldaks tehiskõhnikul muutuda võimekamaks kui inimene või inimeste kogum, enam ei kehti. Lähte-eelduste muutumise tõttu on see kollektiivsest mõistusest tehniliselt tuletatud asi praegu mõnes mõttes palju võimekam kui üksik inimene või inimeste koostis. Põhiline AI-ga seotud maailmalõpujutt on ju olnud see, et need kunstmõistuse agendid moodustavad koalitsiooni ja tulevad siis meile kallale – see on see maailmalõpu stsenaariumi jutt, mille tõttu kõlasid ettepanekud, et lõpetame AI arendamise, aga seda pole põhimõtteliselt võimalik teha. See on samasugune üleskutse nagu "давайте жить

дружно". Võib hõigata küll, aga mis sellest välja on tulnud.

Olete Harku valla elanik üle kahekümne aasta, olnud kahel korral valitud vallavolikogu liikmeks. Mis teile meie vallas meeldib ja mida peaks tegema teisiti või üldse tegemata jätma?

Olles poliitikategemist näinud nii riigi- kui ka vallasemel, ei tahaks ma hakata kellelegi ütleva, miks te seda tegite või miks te selle tegemata jätsite, sest inimesed on võtnud vastutuse ja nende on antud õigus vastutada ning neil peab olema õigus ka vigu teha. Lähtun sellest, et inimesed ei tee otsuseid motiivist kellelegi käru keerata, vaid ma arvan, et inimene on põhiolemuselt hea ning tema instinktiivne soov on võimalikult paremini hakkama saada. Poliitikas võimalikult paremini hakkama saamine tähendab seda, et sa alateadlikult ei kahjusta tehtud otsustega ennast ega teisi, vähemalt teadlikult mitte. Kahjustamine tuleb sellest, et sa ei viitsi asju läbi mõelda või sul ei ole piisavalt võimet suuremat tulema ja oma võimalike otsuste tegemise prognoosida, aga see ongi keeruline ülesanne. On kurjast joriseda, sest selle 24 aasta jooksul, mis ma siin elanud olen, on pilt Tabasalus ja ka laiemalt vallas ikkagi ainult kõvasti paremaks läinud. Muutus on olnud suur ja see on valla inimeste jaoks tehtud.

Mis teile kõige rohkem rõõmu valmistab?

Kui väga isiklikult öelda, siis rõõmu valmistab see, et on õnnestunud nii kaua elada ja nii palju erinevaid olukordi maailmas näha, teha seda, mis mulle päriselt meeldib. Rõõmu teevad loomulikult lapsed ja lapselapsed, kuigi minu eluviisi juures jääb nendega tegelemiseks vähe aega.

Kuidas te end füüsiliselt vormis hoiate?

Olen püüdnud ennast mõõdukalt füüsiliselt liigutada. Teen igal hommikul võimlemisharjutusi, mis ma 18. eluaastast endale välja mõtlesin. Vähemalt viimased kolm aastat käin hommikul kaks minutit külma duši all. Olen nautinud seda, et jalutan Tabasalu lähiümbruses seitsme ja poole kilomeetri pikkuse ringi. Kuna mul on hea rutiinitaluvus, siis ega ma ennast sundima ei pea, vaid tunnen pigem puudust, kui mingil põhjusel mõni osa nendest tegemata jääb.

Tšello on teil alles, mängite ka?

On alles. Ei mängi. Väga-väga ammu juba. Minu tšellokarjääri tipp hetk oli 1994. aasta vana-aastaõhtul Eesti televisioonis. Pärast seda olen pilli vist paar korda kotist välja võtnud, kui lapselapsed on palunud, et näita, missugust häält teeb.

Aga muusikat armastate endiselt?

Seda jah. Pikad lennud on selles mõttes head, saab muusikat kuulata. Olen barokiaja muusika austaja. See ei tähenda, et kõige muu peale ütlen pääh ja vuh, aga jah, see nagu liigutab hinge kõige rohkem.

Küsitlenud Merike Pinn

Me oleme Liikuma Kutsuv Kool – mida see tähendab?

Oktoobri algul toimus Pärnus Liikuma Kutsuva Kooli sügis-seminar, millest võtsid osa ka Harku valla koolide õpetajad.

Sügisseminalil pannakse suurt rõhku kogemuste jagamisele ja kuna kõik Harku valla koolid rakendavad Liikuma Kutsuva Kooli põhimõt-teid, kutsuti sel aastal valla esinda-jaid tegema suisa kolme töötuba. Väana-Jõesuu kooli direktor Eddi Tomband rääkis, kuidas muuta õue-vahetunnid aasta ringi koolipäeva loomulikuks osaks. Väana mõisa-kooli huvijuht Kristi Reisenbuk jagas kogemusi, kuidas korraldada koolielu nii, et nutivabadus ei oleks karm piirang, vaid ühiselt läbi mõeldud ja ette võetud teekond. Tähelepanu pälvisid ka valla õpetajatele korraldatud inspi-ratsioonipäev, mida esitlesid Muraste kooli liikumisõpetaja Sigrid Tilk koos valla tervisedenduse spetsialisti Janne Tombergiga, samuti volikogu liikme Katrin Krause mõtted sellest, kuidas luua koostöös koolipäevaga liikuma kutsuv koolikultuur.

MILLEST RÄÄGIVAD ARVUD?

Kuid mida ikkagi tähendab olla lii-kuma kutsuv kool ja milleks seda on vaja? Laste liikumise teema on riiklikult strateegilise tähtsusega ja esile tõstetud ka haridusvaldkonnas. Eks selleks on põhjust, sest paraku liigub piisavalt, see tähendab päevas vähemalt 60 minutit aktiivselt vaid 43% 1.–9. klassi õpilastest. Murrang toimub just teises kooliastmes (4.–6. klass), kus liikumisaktiivsus kukub järsult ja asendub istuva eluviisiga ekraani ees. Tartu ülikoolis paar aastat tagasi kaitsitud magistriltööst selgus, et 71% uuringus osalenud 10–17-aastastest lastest veetis üle

kuue tunni ööpäevast istudes, 35% oli istumise aeg 6–8 tundi ja 36% üle kaheksa tunni ööpäevas. Liigne istu-mis- ja ekraaniaeg vähendab aga hea-olu ja õppimisvõimet ning on tervise-risk. Koolis veedavad õpilased suure osa päevast ja seetõttu on koolil suur tähtsus liikumisvõimaluste loomisel.

VÕTMESÕNA – ÕUEVAHETUNNID

Liikuma Kutsuv Kool on Eestis loo-dud lähenemine, mis seab fooku-esse koolikultuuri, milles liikumine on kogu koolipäeva loomulik osa. Sellise lähenemisega koolis seotakse liikumine loomulikult moel ainetun-didesse, sest see ärgitab õpilasi tun-nis rõhkem osalema. Osa päevast õpitakse aga hoopis õues. Vahtun-dides soodustatakse nutiseadmete kasutamise asemel õues mängimist või spordisaalis palli patsutamist, sest uuringud näitavad, et mida paremad on liikumisvõimalused vahetundides, seda vähem leiavad õpilased, et kooli-päev on neile väsitav.

Eriti vajalikud on õuevahetunnid, sest on leitud, et näiteks lühinäge-vuse ennetamiseks on väga oluline, et lapsed saaksid viibida väljas päe-vaalges ka koolipäeva kestel. Samuti on kooliüritused, -projektid ja huvite-gevus sellises koolis enamasti seotud liikumisega. Kõike seda toetab aga liikuma kutsuv kooliõu ja ümbrus-kond, mis kogukonna liikumistaristu osaks kujundatuna kutsub liikumis-rõõmust osa saama ka väljaspool koolipäeva ja nädalavahetusel, olgu siis ükski, sõprade või perega.

KOOLI JALGSI VÕI RATTAGA

Milles seisneb aga lapsevanema osa? Vanemad saavad eelkõige panustada aktiivsesse kooliteesse ehk võimalu-sel soodustada lapse kooli minemist jalgsi või rattaga. Tuues last kooli

autoga, tasub teadlikult valida peatu-miskoht kooliuksest võimalikult kau-gel, sest juba lühike jalutuskäik akti-veerib aju ja mõjub soodsalt kogni-tiivsele võimekusele. Kuid vanemate kõige olulisem ülesanne on nädala-vahetusel laps liikuma suunata või veelgi parem, temaga koos liikuda, sest uuringute andmetel on üle 70% lastest nädalavahetusel inaktiivsed.

MEIE VALLA KOOLIDE KOGEMUSED

• **Olga Saikovskaja, Tabasalu kooli direktor:** Oleme koolis fookusesse võtnud võimaluste loomise aktiiv-sete vahetundide veetmiseks. Alg-klassilapsed käivad vahetundide ajal õues, toimuvad tantsuvahetunnid ja kasutada saab võimlat. Peamajas alus-tasime sel õppeaastal tihedat koos-tööd noortekeskusega, kes panustab aktiivsete vahetundide sisustamisse. Õpilastele lisandus spordihooone saali kasutamise võimalus vahetunni lii-kumistegevusteks. Pinksilaudu kasu-tatakse agaralt ja neid võiks enamgi olla, sest mängijaid jagub.

Meie pingutused on hakanud vilja kandma – eelmise õppeaasta HARNO küsitluse tulemused näita-vad, et toimunud on areng. 8. klass leiab, et liikumisvõimalused koolis on head (2023. a hinnang 5-palli skaalal 2,7, 2024 tõusis 3,1 peale. Eesti keskmine 2,9). 4. klassi õpilaste hinnang liikumisvõimalustele oli suisa 4,2 (Eesti keskmine 3,3).

• **Küllike Ustav, Harkujärve kooli liikumisõpetaja:** Liikumispausid tunnis või ülesannete sidumine lii-kumisega on enamikule meie kooli õpetajatest harjumuspärane õpe-tamisviis. Õues tundide andmist praktiseerib samuti mitu aineõpetaj-at. Kaks korda õppeaastas on tradit-sioonilised õuesõppenädalad, mille

Väana mõisakooli õpilased õuesõppel mõisa ratsaradadel. Foto: Väana mõisakool

eesmärk on mitmekesistada õppe-tööd ja tuua see klassiruumist välja. Ka meie kooli töötajad on innukad liikujad – praegu kogume samme FitSphere'i Sügissammude väljakut-ses.

• **Sigrid Tilk, Muraste kooli lii-kumisõpetaja:** Muraste koolis oleme pingutanud selle nimel, et kooli õueala oleks liikuma kutsuv nii 60-minutilise õuevahetunni veet-miseks kui ka pakuks tegutsemis-võimalusi väljaspool koolitunde ja

nädalavahetusel. Meil on visioon, kuidas eri vanuses ja huvidega lapsi ja noori liikuma saada. Kooliümbruse kujundamisel liikuma kutsuvaks on selles suur osa.

Oleme kaasanud ka lapsevane-mad, nii näiteks toimus hiljutise spordinädala raames heategevusüri-tus, kus lapsevanemad said staadio-niringe läbides panustada kooli lii-kumisvõimaluste mitmekesistamisse.

Janne Tomberg,
valla tervisedenduse spetsialist

KRIISI EI HÜÜA TULLES. KAS SINA OLED VALMIS?

Kuidas olla paremini valmis elutähtsate teenuste katkestuseks?

Riik ja elutähtsate teenuste osuta-jad on juba mitu aastat teinud tööd, et muuta end toimepidevamaks. Käesoleva aasta 18. oktoobril jõus-tus hädaolukorra seaduse muuda-tus, millega suurendati elutähtsate teenuste arvu ja nüüd on seal nime-kirjas ka toit. Seetõttu rajatakse üle Eesti kriisipoodide võrgustikku, aga vähemalt esmase info kohaselt ei ole ühtegi poodi planeeritud Harku valda, küll on neid nii Tallinnas kui ka teistes meie ümberkaudsetes valda-des. Lisaks eelnevale tuleb arvestada sellega, et igasuguse kriisiolukorra puhul läheb suur osa inimestest paa-nikasse ja tormab poodi kaupa kokku ostma, isegi siis, kui selleks puudub tegelik vajadus.

Seejärel on kõige kindlam siiski varuda enda isiklikule vajadusele vastav tagavara ja luua sellega endale meelerahu igaks olukorraks.

MILLEST PEAME ALUSTAMA?

Varude planeerimisel lähtu kõige-pealt üldistest vajadustest – need on vesi, toit, ravimid, soojus, valgus, info, kütus ja seejärel mõtle läbi, kas on veel midagi, mis on just sinu pere jaoks oluline. Seejärel vaata kodus ringi, millised varud sul juba on

olemas ja mida on vaja täiendada. Oluline on, et sul oleks kodus varuks piisavalt vett, toitu ja muid tarvilikke vahendeid, et saaksid iseseisvalt hak-kama vähemalt seitse päeva.

Vesi on meie igapäevaelus tähtsal kohal. Ühe inimese päevane vee-vajadus on umbes kolm liitrit, selhulgas on nii joogivesi kui ka toidu tegemiseks kasuta-tav vesi. Hoiu kodus vähe-malt ühe ööpäeva veevaru ja eelkõige mõtle läbi, kust vett vajadusel juurde saab. Kui sul on kodus boiler või oma kaev, siis veendu, et saad sealt vee kätte ka ilma elektrita. Kui selliseid võimalusi ei ole, siis kaardista üm-bruskaudsed veevõtukohtad või allikad. Lisaks neile võid mõelda jõgede, jär-vede ja isegi merevee peale, keedetud kujul sobib nendegi vesi joogiks.

Toiduvaru ei ole eraldi kast kusa-gil sahvris või voodi all, need on toi-duained, mida su pere iga päev tar-bib, aga kõike seda on kodus mõni-gase varuga.

Loomulikult võib lisaks olla pika säilivusajaga ja igasugustes tingi-mustes säilivaid toiduaineid, näiteks konservid, purgisupid, kuivikud, energiabatoonid jms. Veel on olemas

külmkuivatatud matkatoidud, mille säilivusaeg on mitu aastat. Üks sel-liste toitude tootja asub Harku val-las – Food Force, kelle kaubavalikust leiab näiteks nädala toidu-varu kasti. Enne on hea siiski need toidud järele proovida, kas see ikka sobib kogu perele.

Kindlasti mõtle nii toidu- kui ka veevaru planeerides oma lem-mikloomadele!

Kui kasutad iga päev mõnda retseptiravimit, siis hoiu kodus vähemalt ühe kuu varu ja vaata ühtlasi üle esmaabivahendite ja käsi-müügiravimite tagavara.

MIDA LISAKS VEELE JA TOIDULE PEAKS KOJU VEEL VARUMA?

Elektri puudumisel on abiks muud valgusallikad, näiteks küünlad ja taskulamp. Meeles peab pidama ka patareisid, laetud akupanku, tikke ja muid süütamisvahendeid, sest ilma nendeta pole valgusallikatest kasu. Mõtle sellelegi, kus sa neid

valgusallikaid hoiad ja kas leiad need pimedas toas üles.

Söögi valmistamiseks saab kasu-tada näiteks priimust, väligrilli või matkapliiti, aga võimalusel tee seda õues või taga kindlasti tuleohutus.

Informatsioon on tänapäeva maailmas üks olulisemaid vajadusi ja sideteenuste ning elektri puudumisel on selle kättesaamine keeruline. Varu koju patareitoitel või dünamoga raadio, aga kasutada saab ka autoraa-diot.

Auto kütusepaaki hoiu alati vähe-malt pooltäis, siis ei ole ohtu, et näi-teks tormiga teele jäädes saab kütus otsa või sa ei saa autoga liikuda, kui tanklad ühel päeval suletud on. Tõsi, nüüdseks on juba päris suur võrgustik autonoomse toitega tankla-dest, mis jäävad tööle ka ulatusliku elektrikatkestuse korral ja on mõeldud erasikutele tarbimiseks, aga suure tõenäosusega tekib kriisiolukorras paa-nika ja tanklates on järjekorrad.

Kindlasti hoiu kodus alati veidi sularaha ja just väi-kestes kupüürides, sest

kaardimaksed on kriisiolukorras tõe-näoliselt häiritud ja vahel ehk saab naabritega kaupa teha.

Olenevalt eluasemest võid leida veel moodusi, kuidas ilma elektrita kodus hakkama saada. Eramajas võid mõelda akujaamade ja päikesepanee-lide või generaatori peale. Korterma-jas saab valmistada kogu ühistu ja vajadusel soetada abivahendeid ühi-selt. Oluline on aga see, et kõik need vahendid oleksid läbi proovitud ja kõik lisavahendid olemas ning sul oleks oskus neid kasutada.

Kokkuvõtteks võib öelda, et hea plaan aitab igas olukorras ja kui kõik riskid on läbi mõeldud ja maandatud, siis tuleme igast olukorrast tugeva-tena välja.

Eve Tobias,
Põhja päästkeskuse ennetuspartner

Rubriigis “Kriis ei hüüa tules” anname sõna ekspertidele ja jagame kogemusi, kuidas hädaolukorras toime tulla.

Ajuragin alustab 51. hooaega

Mälumäng algas Harku vallas 1973. aastal nime all Ajuragin ja kannab oma nime tänini. Mälumängusarja juhhib teist hooaega Kristo Pals (fotol), kellelt pärisin eeloleva hooaja ja mälumängu kohta laimalt.

See on aukartustäratav – Ajuragin alustab 51. hooaega reedel, 25. oktoobril. Palun kirjeldage kohe startivat Ajuraginat ja seltskonda, kes koos käib ja mälumängus mõõtu võtab.

Suuresti on olnud reeglid muutumatud ja nüüd veidi ehk kentsakadki. Aegade algusest toimuvad mängud oktoobrist aprillini iga kuu viimasel reedel. Suvine paus on loogiline, lisaks tuleb arvestada tollase ajastuga, mil mälumänguturniir sündis – põllumehel oli vaba aega, kui põld enam ei kandnud või veel ei kandnud. 51 aastat tagasi ei tulnud keegi selle peale, et kuu viimane reede võib langeda jõuluaega, vabariigi aastapäevale või suurele reedele – seetõttu on osas kuudes toimumisaega veidi nihutatud.

Mälumängu küsimused on eri valdkondadest, alati on mõni küsimus Harku valla kohta. Samuti on palju pildiküsimusi, kus on vaja ära tunda inimesed, kohad, riigid, maalide autor vms. Samuti kolme vihje küsimus.

Igas võistkonnas on kuni neli liiget, statistikat ei ole teinud, kuid tahaks uskuda, et mehi ja naisi on pooleks. On nii kooliõpilasi kui ka inimesi, kes kohal olnud alates esimest mängust. Küsimusi koostab üks võistkond hooaja jooksul ühe korra. On olnud aastaid, kui üks võistkond on koostanud terve hooaja küsimused. Nii mõnegi võistkonna liikmeid ühendab töökoht, kas praegune või endine. Nii on näiteks võistkond Meedik kõige kauem sama nime all võistelnud tiim. Hoolimata sellest, et arstid vahetuvad, võistkond jääb. Isiklikult on hea meel näha võistlemas oma kunagisi õpetajaid, kes 1986. aastal noortena vast avatud koolis tööd alustasid.

Kes või mis aitab siinkandis mälumänguhuvi hoida ja arendada? Kuidas see aja jooksul muutunud on?

Läbi aegade on mälumäng põhinenud entusiasmil. Nõukaajal oli mälumäng

Juba reedel algab Harku mälumängusarja Ajuragin 51. hooaeg. Foto: erakogu

eelsoojendus järgnevale tantsuõhtule. Tantsuks mängis muuhulgas kohalik ansambel Stress, kes mõne korra televisioonigi jõudis. Tollal palju alternatiive meelelahutuseks ei olnud, mistõttu mälumäng oli väga populaarne.

Liitusin Ajuraginaga sõbra kutsel ja aastatega tekkis sellest rutiin, mida oodata. Pikka aega oli eesotsas Rein Kooli, pärast tema ootamatut lahkumist tekkis oht, et tava hääbub. Pean traditsiooni oluliseks, mistõttu annan oma panuse nende jätkumise ja vean sarja nii hästi kui oskan. Tahan tänada Harku valda, kes toetab mängude korraldust.

Kuidas teie enda mälumänguhuvi algas?

Mäletan aegu, kui vanemad sättisid end reede õhtul välja ja me pidime vennaga koju jääma. Lapsena ei saanud ma päris täpselt aru, mida see Ajuragin tähendab ja miks see nii kaua aega võttis. Aga hirmsasti tahtsin ise ka minna. Kuskil klassivendade VHS arhiivide hämaruses on olemas video, kus ma neljanda klassi klassiõhtul võitsin viktoriini. Ju see sealt algas. Olen osalenud Eesti mälumänguliidu turniiridel, samuti juhtinud mälumänge kokkutulekul ja enda korraldatud aastalõpupidudel.

Mida mälumäng annab, et sellega tegeleda?

Ühelt poolt annab see põhjuse kodust välja minna, kohtuda inimestega. Teisalt on see

elukestev õppimine ja äraarvamisel tekkiv saavutusrõõm. Kahe sõnaga kokku võttes –intelligentne meelelahutus.

Mis on mälumängus edu saladus?

Loogiline mõtlemine ja tiimisise arutelu. Kui vastust ei tea, tuleb hakata valju häälega arutama ja seoseid looma. Ühe jutust haarab teine mõne tera, mis viib vastuseni.

Kas oskate tuua esile n-ö kõigi aegade lemmikküsimusi?

Sillad on linnade ja asulate uhkus. Suurlinnades on neid kümneid, Peterburis ja Veneetsias ligi 400. Milline on aga Eesti silbarikkaim linn, kus neid on 17? Tuntuimad nendest on Kiisamauru ja Suursild. (Õige vastus: Põltsamaa.)

Haldusjaotuse järgi kuulub Ameerika Ühendriikidesse 50 osariiki ja igal osariigil on pealinn. Ainult üks osariik ja selle pealinn kannavad sama nime (linna nime lõpus on küll lisand City). Milline osariik ja selle pealinn on samanimelised? Linn on kodu ühele NBA klubile. (Õige vastus: Oklahoma.)

August Horch oli Saksa autotööstur, kes pärast omanimelise firma asutamist läks äripartneritega tülli ja kaotas enda loodud firma üle kontrolli. 1910 rajas ta aga uue autotootmise ettevõtte, mille nimeks valis ühe gümnasisti ettepanekul Audi. Miks? (Vastus: Horch tähendab saksa keeles "kuula!". Ladinakeelne tõlge on "audi".)

Küsitlenud Merike Pinn

Eakate päevakeskuse perenaine: elamine käib meil siin teiselt

Pea 15 aastaga on eakate päevakeskusest Tabasalus saanud valla elu lahutamatu osa, kus ligi sadakond pensioniealist hoiavad vaimu virge mitmesuguste huvi- ja ühistegevuste kaudu.

Tabasalus asuvat eakate päevakeskust teatakse ja tuntakse ning sinna tullakse kokku saama, huviringis oma hobiga tegelema või mõnd uut oskust õppima või lihtsalt uudiseid rääkima ja kuulama.

ESMASPÄEVAL KÄSITÖÖRING

Esmaspäevad on eakate keskuses käsitööpäevad. Päevakeskuse juht Ülle Metspalu kiidab käsitöönaiste virkust ja ütleb, et praegu klõbisevad vardad, et jõululaadale sokke ja kindaid kududa. "Praegu keskenduvad kõik jõululaadaks. Sokid-sokid-sokid, kindad-kindad-kindad," vuristab

Ülle sama kärmelt, nagu käivad naiste näpud. Käsitööringis käib praegu 14 naist, tegevust jätkub mitmeks tunniks, alustatakse üksteist ja koju minnakse alles nelja paiku. "Kui praegu keskenduvad kõik kinnaste ja sokkide kudumisele, siis käsitööringis on olnud ka nii, et igaüks on saanud teha seda, mis hing ihkab – kes kududa või heegeldada, kes tikkida, aga on olnud kuulda, et uuest aastast võtavad ringi liikmed käsile ühise teema," selgitab Ülle. Kõik aastad on käsitööringi juhendanud käsitöömeister Hilja Väravas. Tema suur kirg on vanad pitsilised esemed ja ta olnud perenaine Eesti vabaõhumuuseumi taludes. Kaks korda aastas – enne jõule ja kevadel maikuu – saab käsitööringi naiste imelist näputööd vaadata ja soetada käsitöö müüginäitusel.

TEISPÄEVAL LAULUMAMSLID

Teispäeviti kella 14–16 kostub päevakeskuses naiste laul – harjutab eakate naiskoor Tabasalu Laulumamslid. Nad on tegutsenud kümme aastat, neid juhendab tunnustatud koorijuhut Anne Dorbek. Reedel, 25. oktoobril tähistavad Laulumamslid oma kümnendat sünnipäeva kontserdiga Tabasalus Teenuste 2 saalis. Pidul algab kell 15.

KOLMAPÄEVAL HÖBEHALL

"On kujunenud nii, et kolmapäev on jäänud senioride klubi Hõbehall kooskäimise päevaks," sõnab Ülle. Hõbehall on selline mõnus seltskondlik klubi ja alates 2019. aastast juhendab klubi Ingi Aavaste (fotol). Hõbehall on tegutsenud 40 aastat. Klubi hooaeg algab tavaliselt septembris ja lõpeb mais. Klubil on liikmeid pisut alla 70, aga soovijaid klubitöös osaleda oleks rohkemgi, kuid liikmete arvu kasvu piirab ruumpuudus. See probleem on kummitanud Hõbehalli juba aastaid. Hõbehalli klubis toimuvad kohtumised huvitavate inimestega ja tehakse väljasõite, Sageli käiakse üheskoos teatris.

Tabasalu raamatukogus on avatud kuu lõpuni näitus unest ja magamisest

Tabasalu raamatukogus on koostöös teravismuuseumiga kuni oktoobrikuu lõpuni avatud näitus "Uneversum".

Väljapaneku stendidelt leiab nii ajaloolisi kui ka värsketel teadusuuringustel põhinevaid fakte sellest, miks ja kuidas me magame ning mis ööune ajal täpselt meie kehas toimub. Aga teisalt saab ka näpunäiteid, kuidas paremini magada ja seeläbi täisväärtuslikumalt elada. Näitusel saab piiluda magamistuppa ja vaadata, mis toimub une ajal kehas. Jagatakse häid soovitusi parimaks öiseks puhkuseks.

Aivi Tamme lapitehnikas tekid ja padjad annavad näitusele õdusa tunde. Mõnusesates ekraniilt vaadata Nukufilmi toodetud muhedat filmi Une-Matist "Une instituut" (2006), mille muusikalise kujunduse on teinud Andres Tenusaar. Tegemist on teemaga rahvalaulust "Uni tule silma peale", vokaal Anna Köster.

Harku valla raamatukogude juht Liia Rebane kinnitab, et näitusele on oodatud nii lapsed kui ka täiskasvanud.

Unenäitus piilub une salapärasesse maailma. Foto: Merike Pinn

Neljapäeval, 31. oktoobril on Tabasalu raamatukogus psühholoogi ja unenõustaja Kene Verniku lühiseminar, kus selgitatakse stressi ja une seoseid ning jagatakse

praktilisi soovitusi, kuidas unekvaliteeti parandada. Seminaril osalemiseks palume registreeruda www.bit.ly/uneseinar.

Merike Pinn

NELJAPÄEVAL LAUL JA VÕIMLEMINE

Laulumamsleid võib aeg-ajalt eakate päevakeskuses kuulda laulmas ka neljapäeviti ennelõunal. Pärastlõuna kella 15.30–16.30 on aga võimlemishuviliste päralt. Võimlemas käib 6–8 naist, neid juhendab toitumis-, liikumis- ja kogemusestaja Külli Raudsepp-Vihuri. "See on hea võimalus füüsilise hoidmiseks ja tugevdamiseks. Nad teevad kõik harjutused kenasti kaasa. Naised on väga rahul ja neile väga meeldib," kinnitab Ülle.

REEDE ON REEDE

Reedeti ringipäev ei ole, kuid nii nagu teistelgi päevadel on majas rahvast ja liikumist üksjagu: kes teeb bussi oodates aega parajaks, kes tuli lihtsalt jalga puhkama ja juttu ajama, ajalehti lugema, teed või kohvi jooma. Toimub ka üritusi ja huvireise. Traditsiooniliselt tähistatakse koos Eesti vabariigi aastapäeva ja emadepäeva. Üheskoos jagatakse omavahel rõõme ja muresid ning kui läheb heatahtlikuks aasimiseks, siis on naeru palju ja see aitab turgutada vaimu.

"Meil on juba järgmise aasta 3. juuliks ka teater kirja pandud, "Kotka tee taeva all" Saueaugu talus Haapsalu kandis Martna külje all," ütleb Ülle. Töö eakate päevakeskuses käib. / Merike Pinn

EAKATE PÄEVAKESKUSE uus telefoninumber on 8282 2171.

Lõppes parim hooaeg purjete all

Kaunis sügis võtab üha värvi-kamaid toone. See annab märku, et merendushooaeg Tilgus on lõppenud ja paadid liiguvad üksteise järel talvituspaika.

Jahtklubi purjetajad on tõmmanud oktoobri algusega joone alla pikale ja edukale hooajale. Merel kaaslasteks olnud purjekad jäävad pärast hoolikat pesemist ootama uut kevadet koos pikemate päevade ja uute võimalustega minna merele.

VÕISTLUSED JA VÕIDUD

Tilgu sadama jahtklubi purjetajad alustasid hooaega eriti vara, juba aprilli keskel, et olla valmis tihedaks võistluskalendriks, mis kevadkuu lõpus algas.

Liiguti võistlusest võistlusesse, kuni jõuti juulis toimuvale kodusele Tilgu regatile. Kahepäevase regati ilmaolud olid keerulised, kuid kõik sõidud said kenasti peetud. Meeldivaid elamusi töid meie oma jahtklubi purjetajad, kes nii Optimist kui ka Zoom 8 klassis külalisvõistlejatele tugevat konkurentsi pakkusid. Esimest korda hõivati poodiumikohad, mis tähendas mitme regati kariika koju jätmist. Optimist klassis võitis Helena Lee Kangur Kalevist, teise koha tõi koju Marlon Münt ja kolmanda Marleen Poolamets, mõlemad Tilgu sadama jahtklubist.

Zoom 8 klassis võitis Karl Iljas Tilgu sadama jahtklubist, teiseks tuli Lene Jovre ja kolmandaks Ats Altoa, mõlemad Tallinna jahtklubist. ILCA 4 klassi kolm paremat olid Katarina Haavandi ja Kristina Haavandi Tallinna jahtklubist ja kolmas Rutger

132 purjekat võistlustules Spinnakeri regatil Tilgus. Foto: Aleksandr Abrasimov

Kursson Dagö jahtklubist. Harku valla karikavõistluste Optimist klassi võitjaks tuli Marlon Münt, teise koha sai Marleen Poolamets ja kolmanda Mirtel Eensalu, kõik Tilgu sadama jahtklubist. Zoom 8 klassis tuli Tilgu sadama jahtklubile kolmikvõit: parim oli Karl Iljas, teine Maari Mars ja kolmas Ruudi Kuuskmann.

RAHVUSVAHELINE REGATT KODUVETES

Tihe võistluskalender jätkus juulis ka Tilgus, kui võõrustasime 48. rahvusvahelist Spinnakeri regatti. Võistlema oli tulnud 132 purjetajat kuuest riigist, kõige kaugemad 12-liikmelise esindusega Austraaliast.

Nii kaugel maa noorkapteneid pole meie koduveed Tilgus varem võõrustanud ning nende uhke lipp ja eksootilise purjetähisega AUS purjed kõitsid pealtvaatajate tähelepanu.

Neljapäevane regatt pakkus seilajatele erinevaid ilmaolusid ning nõudis võistlejatelt mitmekülgust ja vastupidavust.

Spinnakerile järgnenud Põhja-maade meistrivõistlustel esindas tüdrukute võistkonna jõukatsumises Eestit meie oma jahtklubi tiim, kes pingelises heitluses tuli neljandale kohale, jäädes ülinapilt alla Soomele. Hooaja viimasel, Eesti meistrivõistluste etapil Pärnus võitis esikoha koduklubi esindanud Marlon Münt. Münt valiti ka Optimist klassi Eesti koondisse ja võistleb detsembris maailmameistrivõistlustel Argentinas. Pärnu etapil olid väga heas hoos ka meie Zoom 8 sõitjad. Esikoha võitis Maur Mars ja kolmas oli Joosep Iljas. Nii tuldi Pärnust koju kolme kariikaga.

Hea võimaluse pakkusid nii meie kogenud purjetajatele kui ka alles

esimest aastat sõitvatele kaptenitele septembris peetud kodused jahtklubi karikavõistlused. Peale purjetamise tuli võistlusel panna proovile ka teoreetilised teadmised ja füüsiline vorm, sest üldvõitja selgitati kolme ala kokkuvõttes.

Meeleolu ja värvi lisasid treenerite võistlus ja lastevanemate mõõduvõtt.

HOOAJA LÕPP HARAS

Hooaja lõppu tähistas Haras toimunud purjetamise Eesti meistrivõistluste võistkonna võistluses. Kahepäevasel jõuproovil osales kokku 12 võistkonda.

Tilgu tiim pääses medalisõitusesse ja saavutas tihedas konkurentsis kolmanda koha. Võistkonda kuulusid Marlon Münt, Brigitta Vilo, Marleen Poolamets, Paula Tammemäe ja Karl Iljas. Nii pandi vääriskas punkt edukale purjetamishooajale.

Eesti meistrivõistlustel kolmanda koha saavutanud TSJK võistkond: Marleen Poolamets, Brigitta Vilo, Paula Tammemäe, Karl Iljas ja Marlon Münt, koos treener Rasmus Kalepiga. Foto: Rasmus Kalep

Ka sellel aastal viis jahtklubi valla toetusel läbi purjetamise algõppe projekti Purjetamine kooli. Seekord said purjetamise saladuste ja mereturvalisuse teemadega tutvuda Muraste kooli 3. klassi õpilased. Õpilased said kaasa positiivse emotsiooni, õppisid uusi oskusi, mis paljudes äratas soovi tulla kevadel tagasi, et siis juba põhjalikumalt purjetamisega tegeleda.

Möödunud suvi oli lisaks peetud regattidele Tilgus sündmusterohke ja nii said valla elanikud ja külalised osaleda nii võidutule toomisel, Harku valla turvalisuse ja Tilgu sadama päeval, kuulata kauneid sadamakontserte ja saata suvi ära muinastulede ööga. Vaikseks jäänud kodusadam valmistub talveks, et siis kevade saabudes teid kõiki taas võõrustada.

Kohtumiseni uuel hooajal Tilgus!

Raul Kalep,
Tilgu sadama jahtklubi kommodoor

Keraamikamaja Suurupis

Üks koht, kus kogu pere võib käed saviseks teha, on Keraamikamaja Suurupis. Kes aga ise voolida ei soovi, võib siit endale meelepärase keraamilise eseme tellida ja osta.

Hobi korras keraamikaga tegelemine on just viimastel aastatel muutunud Eestis üha populaarsemaks. Paljudes koolides on oma saviring ja väike keraamikapöletusahju, kuid keraamika hobitube leidub ka väljaspool koole. Seda, maailma üht vanimat käsitööliiki – vanim leitud keraamiline ese pärineb umbes 32 000 aasta tagusest ajast – saab harrastada väikeses Keraamikamajas Suurupis.

Keraamikamaja pika laua peal seisab paberisse mähitult üks tellimustöö – kogukas morsikann, mis on alles toorik. “See pole veel ahjus käinud, ootab viimistlemist. Suurte asjade tegemine on pikk tsükkel, ei ole ühe päevaga tegemine. Kann on veel niiske. Siia tulevad roosikesed peale, siis veel viimistleda, siis kuivab, siis eelpöletusse, sealt välja, siis lihvimine, valime glasuuri, siis glasuurime, siis läheb uuesti ahju,” kirjeldab maja perenaine Liia Kulm kahe päeva tööd kannu juures.

Keraamikaga tegelemine on olnud Liia Kulmi hobi ja kirj juba üle

kümne aasta. Ta valmistab keraamikat kingituseks sõpradele ja tuttavatele, teeb tellimustöid, müüb tooteid veebipoes ja korraldab teraapilisena mõjuvaid savivoolimise töötube.

“Eks ma olen lapsest peale natuke kunstiinimene olnud, aga keraamika on armastus esimesest silmapilgust,” tunnistab Liia. “Keraamika on just see, kus ma saan oma tundeid väljendada, valan need kõik savisse, see on ikka mega tunne.” Seda, milline töö on olnud kõige südamelähedasem, Liia Kulm öelda ei söanda, vaid sõnab nii: „See, mis viimasena loodud, see on südames.”

LEMMIKUD – LUIGED

Üks Liia lemmikteema on luigekeraamika ja üks tema tööde tunnismärkidest on luigekaela kujuline sang. Veel iseloomustab Liia töid, et need on ohtralt mustri- ja kaunistatud: osal töödel on kujutatud abstraktsemalt taimestikku või linde, teistel töödel jällegi konkreetseid stseene või pilte.

Eelmisel sügisel hakkas Liia soovijatele keraamika töötube korraldama. Korraga saab savi voolima tulla kuni kaheksa inimest. “Käidud on nii sõpruskonni kui ka perede kaupa. Näiteks käis siin pere, kus kõige väiksem laps oli vast viie-kuueaastane, aga vahva oli see, et vanaema oli ka kampa võetud,” räägib Liia. Ta sõnab,

Keraamikamaja perenaine Liia Kulm. Fotod: Merike Pinn

et inimesed, kes töötoas osalevad, saavad ise valida, mida nad valmistada soovivad.

“Mõnel on juba siia tulles kindel soov, mida ta teha tahab, mõnel tekib idee alles kohapeal. Mina annan savi kätte ja juhendan, mismoodi ja millise tehnikaga seda asja teha. Siamaani ei ole keegi töötoast lahkunud, et poleks ühtegi asja valmis saanud või oleks ebaõnnestunud,” kirjeldab Liia. Ent tegelikult on tulemustest olulisem see protsess, sest saviga mässamine on väga hea teraapia. “Saviga voolides

lülitad end muredest ja argipäevast välja. Savi voolimine maandab stressi. Töötoas saab õppida midagi uut ja luua midagi hingele,” sõnab Liia.

ÜLLATUSMUNA EFEKT

Kas on mõni asi untsu või katki ka läinud, uurin Liialt. “Küll! Tegin suure kausi, käis eelpöletuses, glasuuris ära, aga ei võtnud kausi kahe käega, vaid äärest ja läinud kogu see kaus oligi. Nii palju tööd ja vaeva, aga ikka juhtub äpardusi. Sinna ei saa midagi teha,” tõdeb Liia.

Kogukas morsikann on alles toorik.

Keraamikamajas valminud valged luigid.

Liia sõnul teeb keraamika eriti põnevaks see, et ega kunagi täpselt ette ei tea, mis ahjust välja tuleb – see on alati eri näoga, oma nüanss on igal tootel alati juures. “Kogemusi võib ju olla, aga tegelikult ei kao ahju avamise juurest kunagi ära see üllatuse efekt. Ja nii see keraamika just huvitav ongi!”

Keraamikamaja asub Suurupis Tempo tee 7. Rohkem infot leiab veebilehelt keraamikamaja.ee.

Merike Pinn,
kommunikatsioonispetsialist

HARKU VALLAVALITSUS TEATAB

DETAILPLANEERINGU ALGATAMINE JA ESKIISLAHENDUSE TUTVUSTAMISE ARUTELU

Harku vallavolikogu 26.09.2024 otsusega nr 67 algatati detailplaneeringu koostamine Suurupi külas Munakivi tee 8 (katastritunnus 19801:001:0489) maaüksusel ja lähialal.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on selgitada välja võimalused Munakivi tee 8 maaüksuse jagamiseks ja maasihotstarbe muutmiseks. Detailplaneeringu algatamise taotluse kohaselt soovitakse Munakivi tee 8 maaüksusest moodustada 3000 m² suurune elamumaa krunt, 3137 m² suurune maatulundusmaa krunt ja 1050 m² suurune transpordimaa krunt olemasoleva kergliiklustee tarvis. Elamumaa sihtotstarbega krundile soovitakse määrata ehitusõigus üksikelamu ja seda teenindavate abihoonete püstitamiseks. Transpordimaa krunt võõrandatakse kohalikele omavalitsusele tasuta. Lisaks on detailplaneeringu koostamise eesmärk juurdepääsute ja tehnovõrkudega varustamise lahendamise.

Planeeritav ala, suurusega 0,72 ha, paikneb Suurupi külas Suurupi tee ja Erna tee ristumiskohast kirde suunas, piirnedes 11392 Suurupi tee L1 (katastritunnus 19801:001:0476), Erna tee L4 (katastritunnus 19801:001:2884) ja Erna tee L1 (katastritunnus 19801:001:1941) transpordimaa krundi ja Suurupi tee 8a (katastritunnus 19801:001:3862) sihtotstarbega maaga. Juurdepääs maaüksusele on Erna teelt.

Keskonnamoju strateegiline hindamine ei ole vajalik. Detailplaneeringu koostamise raames tuleb teha puittaimestiku ja haljastuse hindamine. Lisauuringute vajadus võib ilmuda detailplaneeringu menetluse käigus.

Detailplaneeringu eesmärgid on kooskõlas Harku valla üldplaneeringu ja teemaplaneeringu lahenduse ja tingimustega.

Detailplaneeringu eskiislahenduse tutvustamine ja avalik arutelu toimub 14.11.2024 kell 17 Harku vallamajas (Kallaste 12, Tabasalu alevik).

Algatamise otsuse ja detailplaneeringu eskiislahendusega saab enne tutvuda detailplaneeringute kaardirakenduses või otselõngil kaart.harku.ee/DP/230831_479/avalik ja Harku vallavalitsuses kohapeal.

DETAILPLANEERINGU ESKIISLAHENDUSE TUTVUSTAMINE

Harku vallavolikogu 2.05.2024 otsusega nr 27 algatati detailplaneeringu koostamine Vilipi rooveepuhasti rajamiseks Rannamõisa külla Väike-Mändla (katastritunnus 19801:002:2315) maaüksusele.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on selgitada välja võimalused Rannamõisa külla Väike-Mändla maaüksusele rajada rooveepuhasti reostuskohusega 150 ie ja Merihobu tee 6a kinnistul paikneva lekkiva kogumismahuti ühendamiseks rooveepuhastiga. Tulevikus on võimalik arendustegevusega rajada u 150 uut elamuühikut (u 450 ie-d) ja puhasti reostuskohuse suurendamiseks kuni 600 ie-ni. Olemasoleva amortiseerunud kogumismahuti asemele soovitakse rajada pumpla ja survetorustik kuni uue lokaalse rooveepuhastini. Kavandatud rooveepuhasti rajamine on kooskõlas "Harku valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavaga aastateks 2021-2032" ning teenindaks Merihobu tee ja Merinõela tee piirkonda. Detailplaneeringu eskiislahenduse tutvustamine ja avalik arutelu toimub 7.11.2024 kell 16 Harku vallamajas (Kallaste 12, Tabasalu alevik).

Detailplaneeringu eskiisiga saab enne tutvuda detailplaneeringute kaardirakenduses või otselõngil kaart.harku.ee/DP/240502_502/avalik.

DETAILPLANEERINGU VASTUVÕTMINE JA AVALIK VÄLJAPANEK

Harku vallavolikogu 26.09.2024 otsusega nr 69 võeti vastu Väana külas Petsaku tee 20 (katastritunnus 19801:011:0651) ja Petsaku põik 2 (katastritunnus 19801:011:0648) maaüksuste ja lähiala detailplaneering HIRUNDO OÜ (rg-kood 11220970) koostatud töö nr HDP-02/2022 alusel.

Planeeritav ala, suurusega 0,57 ha, paikneb Väana külas Petsaku tee ja Otsatalu tee vahelisel alal 1 km kaugusel Kiia - Väana-Viti maantee, Petsaku tee ja Otsatalu tee ristumiskohast mööda Petsaku teed kagus, piirnedes Petsaku tee 18 (katastritunnus 19801:011:1040) maatulundusmaaga, Petsaku tee L2 (katastritunnus 19801:011:0652), Petsaku põik L1 (katastritunnus 19801:011:0653), Petsaku põik L2 (katastritunnus 19801:011:0963) transpordimaa krundi ja Petsaku põik 2a (katastritunnus 19801:011:0647) tootmismaaga ning Petsaku põik 5 (katastritunnus 19801:011:0962) elamumaaga.

Juurdepääs elamumaa krundile on lahendatud avalikult kasutatavalt Petsaku teelt ja Petsaku põigult, millele on vastuvõtava detailplaneeringuga kavandatud juurdepääsutee servituut Petsaku tee 20 igakordse omaniku kasuks.

Petsaku tee 20 ja Petsaku põik 2 on moodustatud Harku vallavolikogu 20.01.2005 otsusega nr 9 kehtestatud Vahi külas Otsa maaüksuse detailplaneeringu alusel. Kehtestatud detailplaneeringuga on Petsaku tee 20 maaüksusele määratud ehitusõigus ühe üksikelamu ja ühe abihoonete püstitamiseks ehitisealuse pinnaga kuni 350 m². Elamu suurimaks lubatud kõrguseks maapinnast on planeeritud kuni 9 m ja kuni kaks maapealset korrust. Abihoonete suurimaks lubatud kõrguseks maapinnast on planeeritud kuni 4,5 m ja üks maapealne korrus. Lubatud katuse kalle on määratud vahemikus 12-45°. Detailplaneeringuga lahendati Petsaku tee 20 maaüksusele juurdepääs Petsaku teelt. Petsaku põik 2 maaüksus on kavandatud üldkasutatavaks maaks (palliplats ja laste mänguväljak).

Vastuvõtmiseks esitatud detailplaneeringuga muudetakse maaüksuste vahelisi piiri rajatud tehnovõrkude ja piirdeaia järgi. Elamumaa krundi suuruseks määratakse 5139 m² ja üldkasutatava maa krundi suuruseks 572 m². Elamumaa krundile määratakse ehitusõigus ühe üksikelamu ja kuni kahe abihoonete püstitamiseks, maapealse ehitisealuse pinnaga kokku kuni 500 m². Elamu suurimaks lubatud kõrguseks maapinnast on planeeritud kuni 9,14 m (olemasoleva hoone järgi) ja kuni kolm maapealset korrust (olemasoleva hoone järgi). Abihoonete suurimaks lubatud kõrguseks maapinnast on planeeritud kuni 5 m ja üks maapealne korrus. Lubatud katuse kalle on määratud vahemikus 12-45°. Petsaku põik 2 maaüksus liilib üldkasutatava maana, täpsustatakse vaid maaüksuse piire.

Detailplaneeringu eesmärgid on kooskõlas Harku valla üldplaneeringu ja teemaplaneeringu lahenduse ja tingimustega.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 8.-22.11.2024.

Planeeringuga saab tutvuda Harku vallamajas (Kallaste 12, Tabasalu alevik) lahtioleku aegadel, detailplaneeringute

kaardirakenduses ja otselõngil kaart.harku.ee/DP/220315_436/avalik.

Ettepanekuid ja vastuväiteid detailplaneeringu kohta ootame e-kirja teel aadressile harku@harku.ee või posti teel Kallaste 12, Tabasalu alevik, Harku vald 8.-22.11.2024.

Harku vallavolikogu 26.09.2024 otsusega nr 68 võeti vastu Väana-Jõesuu külas Oominõmme tee 1 (katastritunnus 19801:001:4665) ja Oominõmme tee 1a (katastritunnus 19801:001:4666) maaüksuste ja lähiala detailplaneering TS-Projektbüroo OÜ (rg-kood 11330449) koostatud töö nr 06-23DP alusel.

Planeeritav ala, suurusega 0,51 ha, paikneb Väana-Jõesuu külas Puraviku tee ja Oominõmme tee ristmikust põhja suunas, piirnedes Raiesmiku tee 18 (katastritunnus 19809:024:0190), Laadrevälja tee 25 (katastritunnus 19809:037:0340), Puraviku tee 21 (katastritunnus 19809:024:0180) ja Oominõmme tee 3 (katastritunnus 19809:037:0400) elamumaadega ning Puraviku tee (katastritunnus 19801:001:2937) transpordimaa krundi.

Juurdepääs elamumaa krundile on lahendatud avalikult kasutatavalt Puraviku teelt.

Oominõmme tee 1 ja Oominõmme tee 1a krundid on moodustatud Harku vallavalitsuse 18.05.2021 korraldusega nr 336 kehtestatud Väana-Jõesuu külas Oominõmme tee 1 maaüksuse ja lähiala detailplaneeringu alusel. Kehtestatud detailplaneeringuga on ühest elamumaa sihtotstarbega katastriüksustest kavandatud kaks elamumaa sihtotstarbega krundi, suurusega 3045 m² ja 2042 m². Elamumaa kruntidele määrati ehitusõigus ühe üksikelamu püstitamiseks ehitisealuse pinnaga 180-200 m². Elamu suurimaks lubatud kõrguseks maapinnast määrati kuni 7,5 m ja kuni kaks maapealset korrust. Lubatud katuse kaldekald ühekordse hoonemahu korral määrati vahemik 0-30° ja kahekordse hoonemahu korral 28-45°.

Vastuvõtmiseks esitatud detailplaneeringuga muudetakse olemasolevat elamumaa krundid vaid ehitisealust pinda. Täpsemalt suurendatakse Oominõmme tee 1 krundi ehitisealust pinda 200 m²-lt 250 m²-ni, Oominõmme tee 1 krundi ehitisealust pinda 180 m²-lt 210 m²-ni. Muus osas jääb ehitusõigus, sh hoonestusala, samaks, mis kehtestatud Oominõmme tee 1 maaüksuse ja lähiala detailplaneeringus.

Detailplaneeringu eesmärgid on kooskõlas Harku valla üldplaneeringu ja teemaplaneeringu lahenduse ja tingimustega.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 8.-22.11.2024.

Planeeringuga saab tutvuda Harku vallamajas (Kallaste 12, Tabasalu alevik) lahtioleku aegadel, detailplaneeringute kaardirakenduses ja otselõngil kaart.harku.ee/DP/200212_330/avalik.

Ettepanekuid ja vastuväiteid detailplaneeringu kohta ootame e-kirja teel aadressile harku@harku.ee või posti teel Kallaste 12, Tabasalu alevik, Harku vald 8.-22.11.2024.

DETAILPLANEERINGU AVALIKU VÄLJAPANEKU JÄRGSE ARUTELU TULEMUS

5.07-5.08.2024 toimus Harku vallamajas, veebilehel ja detailplaneeringute kaardirakenduses Rannamõisa külas Keila metskond 10 (katastritunnus 19801:002:0199) maaüksuse osa detailplaneeringu avalik väljapanek. Detailplaneeringu avaliku väljapaneku kestel esitati detailplaneeringu kohta kolm

kirja ettepanekute ja vastuväidetega. Harku vallavalitsus korraldas detailplaneeringu avaliku väljapaneku tulemuste avaliku arutelu 30.09.2024 kell 17 vallamajas (Kallaste 12, Tabasalu alevik). Kaks kirjalikult arvamust esitanud isikut ja asutust loobusid esitatud ettepanekute ja vastuväidetest. Üks ettepanekute ja vastuväidet esitava avalikust arutelust osa ei võtnud ja esitatud ettepanekute ja vastuväidetest loobunud ei ole, mistõttu edastati detailplaneeringu valdkonna eest vastutavale ministrile heakskiiduks.

DETAILPLANEERINGU ALGATAMISE TAOTLUS

Harku vallavalitsusele on esitatud taotlus Väila külas Kuuseladva maaüksuse ja lähiala detailplaneeringu koostamise algatamiseks.

Esitatud taotluse ja selle lisadega saab tutvuda detailplaneeringute kaardirakenduses.

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE AVATUD MENETLUS

Harku vallavalitsus teatab avatud menetluse algatamiseks detailplaneeringut täpsustavate projekteerimistingimuste andmiseks Liikva külas Jõe tee 13 ehitise püstitamiseks hoonestusala suurendamiseks.

Harku vallavalitsus teeb ettepaneku arutada projekteerimistingimuste andmine ilma avalikku istungit pidamata. Ettepanekuid ja vastuväiteid selle kohta ootame 25.10.-31.11.2024.

Projekteerimistingimuste eelnõuga saab tutvuda Harku vallavalitsuses ja veebilehel <http://www.harku.ee/et/eelnuu-avalikustamine>; alal kehtiva detailplaneeringuga saab tutvuda Harku valla kaardirakenduses kaart.harku.ee ja www.ehr.ee kaudu esitatud taotlusega saab tutvuda riiklikus ehitisregistris (vajalik ID-kaardiga sisselogimine).

Ettepanekuid ja vastuväiteid saab esitada kirja või e-kirja teel harku@harku.ee 25.10.-31.11.2024.

Harku vallavalitsus teatab avatud menetluse algatamiseks projekteerimistingimuste andmiseks Tiskre külas Kallasmaa kinnistul ajutise ehitise püstitamiseks ehitusprojekti koostamiseks.

Harku vallavalitsus teeb ettepaneku arutada projekteerimistingimuste andmine ilma avalikku istungit pidamata. Ettepanekuid ja vastuväiteid selle kohta ootame 25.10.-31.11.2024.

Projekteerimistingimuste eelnõuga saab tutvuda Harku vallavalitsuses ja veebilehel <http://www.harku.ee/et/eelnuu-avalikustamine>; www.ehr.ee kaudu esitatud taotlusega saab tutvuda riiklikus ehitisregistris (vajalik ID-kaardiga sisselogimine).

Ettepanekuid ja vastuväiteid saab esitada kirja või e-kirja teel harku@harku.ee 25.10.-31.11.2024.

Planeerimis- ja ehitusosakond

KUULUTUSED

ehitusmehedharjumaal teevad järgmisi töid: terrasside, puukuuride, garaažide, autovarjualuste, aedade, saunade ehitus, katuste vahetus ja montaaž. Vundamendid ja puitkarkassid majad. Võtmed kätte. Survepesuriga katuste ja aedade pesu ja värvimine. Tel 523 6803, e-post: silver.jogi@gmail.com

Projekteerimine. Ehitusluba. Auditid. Kasutusluba. Abi ehitisregistriga. Abi hoonete seadustamisel. Helista 5656 2894. Kirjuta majapaberid@gmail.com

Eramute ja kortermajade fassaadide rekonstrueerimine, soojustamine, krohvimine, pesemine, värvimine ja ülddehustustööd. Aitame leida Teile parima lahenduse! Tel 5647 4077, info@europlaster.ee

Viime tasuta ära teie vanaraua, metallikolu, vanad kodumasinad ja kompaktsed elektroonika seadmed. Helistada tel 565 1156

Kutselise korstnapühkija teenused, küttekahade parandus. Tel 51 980 980, tulituli.ee

Ostame seisma jäänud või kiirmüügihinnaga sõidukeid. Avariisoli, seisnud, sõidukorras ning riketega autosid. Pakkuda võib kõike. Tel 5300 9541

Ostan teie auto, kaubiku või maasturi. Tehniline seisukord ei oma tähtsust. Vajadusel registrist kustutamine ja äravedu puksiiriga. Tel 5630 4306

Aastaringne fekaalivedu. OÜ Norringsen, tel 5662 1300

Ettevõtte teostab ehitus- ja remonttöid, ka väiksemahulisi töid. Tel 5660 7554, janek@janelldisain.ee

Väljaõppinud puudelangetajad lõikavad parima hinnaga ohtlikke puid, teeme puude hooldusloikust. Puude üldseisundi hindamine ja konsultatsioon on tasuta. Tel 513 3458, info@ohtlikpuu.ee, www.ohtlikpuu.ee

Kogenud puuhooldajad teostavad ohtlike puude raiet ja puude hooldusloikust. Teostame puude tervisliku seisundi hindamist. SOODSAD HINNAD. Tel 522 0321, www.arbormen.ee

Ostan igasuguses seisukorras vanu sõidukeid, säärevaristajaid, tsikleid, haagised, traktorid (VAZ, GAZ, UAZ, Volga, Jawa, IZ, Dnepr, Riga, Vjatka, Delta) jne. Maksan head hinda! Auto vormistamiskohapeal kohe teie nimelt ära. Järele tulen puksiiriga. Tel 5557 3890

Kutsetunnistusega korstnapühkija, 4. tase. Töötan kiirustamata, töö puhas ja korralik. Tel 5689 0125, e-post: kuldnoop@gmail.com

Nr. 1 kütetladu Eestis. Küttepuu, pellet, brikket. Müük ja transport üle Eesti. www.puu24.ee, tel 520 0093

Ostan kasutuseta jäänud seisva sõiduki. Sõiduauto, maastur, kaubik. Võib olla rikkega. Oodatud kõik pakkumised ka nädalavahetusel. Võtan arvelt maha. Järele tulen puksiiriga. Kohapeal kiire tehing ja vormistamine. Tel 5365 4085, skampus@online.ee

Viime tasuta ära teie vanad ja katkised kasutult seisvad kodumasinad, vana metallikolu ja kompleksed elektri- ning elektroonikaseadmed. Helistada tel 565 1156

Korstnapühkija ja pottsepa teenused. Ohtlike puude langetamine. Viljapuude lõikamine. Trimmerdamine. Heki lõikus ja pügamine. Tel 5348 7318, e-post: igor@inkteenused.ee

LEHMA KÕDUSÕNNIK 30 l / kott. KUIV KÜTTEPUU võrkkotis 30; 40; 50 cm. Tammaru Farm, tel 523 8852, www.tg.ee

Müüa lõhutud kuivad ja toored küttepuid kohaletoomisega. Lepp, sanglepp, kask, saar. www.pakhalupuu.ee, e-post: pakhalupuu@gmail.com, tel 509 9598

Kas Teie majal puudub KASUTUSLUBA?

Aitame teid!

KÜSI PAKKUMIST!

Tel: 5699 3014
info@ehitusdokument.ee

Harku Lasteaed 60!

Armas Harku Lasteaia vilistlane!
Kutsume Sind üles meenutama oma lasteaia aega.
Ootame kirjalikult Sinu naljakaid, põnevaid, meeleolukaid või lõbusaid lasteaiaiga seotud mälestusi ja lugusid.
Saata võib elektrooniliselt või posti teel.
Ootame Teie kirju hiljemalt 7. novembriks 2024 aadressile kontakt@harkulasteaed.ee (märksõnaga VILISTLANE) või
Instituudi tee 5, Harku alevik 76902.

POEET. HULLUMBEELNE. DETEKTIIV.

25. okt. kell 19.00
Muraste kinopunkt Lee tee 9

Pilet: 6.00/5.00 eur

PÄÄRU OJA

Varj

JAAK KILMI ja INDRER HARGLA STENOGRAMM

KINODES 18. OKTOOBRIKST

HARKU VALLAVALITSUSE
HARIDUSE TUGITEENUSTE
OSAKOND OTSIB OMA
MEESKONDA

LOGOPEEDI

KANDIDEERI KUNI 31. OKTOOBRINI

www.harku.ee/toopakumised

10. NOVEMBER
11:00-15:00

TABASALU SPORDIKOMPLEKSIS

TASUTA!
**MILITAAR-
SPORDIPÄEV**

- KIIRREAGEERIJATE VARUSTUS JA TAKTIKA
- RAPELLING EHK KÕIEGA LASKUMINE
- TAKTIKALINE SUKELDUMINE
- VABATAHTLIKE VETELPÄÄSTJATE VARUSTUS JA TAKTIKA

ROHKEM INFOT LEIAD MEIE FACEBOOKIST - TABASALU SPORDIKOMPLEKS

KOSE KÜTTELADU
INFO JA TELLIMINE +372 504 0304
VÕI
INFO@KYTAME.COM

LISAKS SAADAVAL: TUME
SAARE,
TAMME JA HELE OKASPUU
BRIKETT

KASE
PUITBRIKETT
960KG/ALUS
230€/ALUS

PELLET
PELLET 6/8MM
975KG/ALUS
250€/ALUS

**TERMOHAAB
(KAUPÕLEV)**
960KG/ALUS
235€/ALUS

www.kytame.com

JAAGUP TUISK
HINGEDEAJA KONTSERT
KUMNA KULTUURIAIDAS
2. NOVEMBER KELL 19

Piletid müügis
www.pilet.pro
Kuni 20.10 (k.a.):
Täispilet eelmüügist 20€
Alates 21.10 (k.a.):
Täispilet 23€ ja kohapeal 25€
Eakad 13€
Kohapeal väike kohvik
(arveidamine sularahas)

Tasuvõti: Harku Vald, Visiit Harku

USALDA KOGEMUST

Sinu isiklik maakler
Harku vallas.

**CHRISTIN
LAUK-GURTOVOI**

5684 8585
christin.lauk@uusmaa.ee

UUSMAA | Maakri

**Lemmikloomade
vaksineerimine**

VETMOBIIL TULEB HARKU VALDA
LAUPÄEVAL 26. OKTOOBRIL

VÄÄNA-JÕESUU MAKSISE POE PARKLAS KELL 10.00-12.00
SUURUPIS LIIVAKIVI TEE BUSSIPEATUSES KELL 12.15-13.45
MURASTE COOPI PARKLAS KELL 14.00-15.00
HARKUJÄRVE MEIE POE EES (LIIVA TEE 2) KELL 15.15-17.00

KOERA/KASSI KOMPLEKSVAKTSIIN - 20€
KOERA/KASSI VAKTSIIN MARUTAUDI VASTU - 10€
KÜÜLIKU VAKTSIIN MÜKSOMATOOSI VASTU - 15€
MAKSTA SAAB NII SULARAHAS KUI KAARDIGA.

NB! VÕTA KAASA LEMMIKLOOMA PASS!

**PÜHAPÄEV
PÕNNIDEA**

24. NOV.
kell 16.00
Muraste aatrium
Lee tee 9

LOOMAMUINASJUTUD

**PIIP
TST
TEATER**

Pilet eelmüügist: 10.00 eur
Kohapeal 20.00 eur
eelümüük: VisitHarku.com

**Taviberg
EHITUS**

- ✦ Eramu ehitus ja remont
- ✦ Siseviimistlustööd
- ✦ Fassaaditööd
- ✦ Katuste ehitus
- ✦ Santehnilised tööd
- ✦ Elektritööd
- ✦ Aedade ja piirete ehitustööd
- ✦ Tänavakivide paigaldus

Info ja kontakt
Tel + 372 604 0000
Mob + 372 5553 0422
WWW.TAVIBERGEHITUS.EE

Nelja Valla Kogu avab LEADER strateegiaperioodi 2023-2027+ taotlusvooru

- MEEDE 1** Kogukondade toetamine, maht 99 018 eurot
MEEDE 2 Ettevõtluse arendamine, maht 146 003 eurot
MEEDE 3 Piirkonna arendamine (ühisprojektid), maht 98 134 eurot

Taotlusvoor on avatud 11.–25. november 2024.
Taotlusi saab esitada vaid e-PRIA keskkonnas
Taotlemistingimused: www.4kogu.ee
Info ja nõustamine: Rando Lai, tel +372 5368 2023, e-post info@4kogu.ee